

ЕВРОПЕЙСКА СМЕТНА ПАЛАТА
TRIBUNAL DE CUENTAS EUROPEO
EVROPSKÝ ÚČETNÍ DVŮR
DEN EUROPÆISKE REVISIONSRET
EUROPÄISCHER RECHNUNGSHOF
EUROOPA KONTROLLIKODA
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ
EUROPEAN COURT OF AUDITORS
COUR DES COMPTES EUROPÉENNE
CÚIRT INIÚCHÓIRÍ NA HEORPA

CORTE DEI CONTI EUROPEA
EIROPAS REVĪZIJAS PALĀTA
EUROPOS AUDITO RŪMAI

EURÓPAI SZÁMVEVŐSZÉK
IL-QORTI EWROPEA TA' L-AWDITURI
EUROPESE REKENKAMER
EUROPEJSKI TRYBUNAŁ OBRACHUNKOWY
TRIBUNAL DE CONTAS EUROPEU
CURTEA DE CONTURI EUROPEANĂ
EURÓPSKY DVOR AUDÍTOROV
EVROPSKO RAČUNSKO SODIŠČE
EUROOPAN TILINTARKASTUSTUOMIOISTUIN
EUROPEISKA REVISIONSRÄTTEN

ECA/08/11

Luksemburgā, 2008/07/02

Eiropas Revīzijas palātas informatīvais izklāsts attiecībā uz Īpašo ziņojumu Nr. 4/2008 par piena kvotu ieviešanu dalībvalstīs, kuras pievienojās Eiropas Savienībai 2004. gada 1. maijā¹

Piena kvotu sistēmu ieviesa, tāpat kā vecajās dalībvalstīs, arī desmit dalībvalstīs, kuras pievienojās Eiropas Savienībai 2004. gada 1. maijā. Šī pievienošanās trīskāršoja piena ražotāju skaitu ES no 500 000 līdz 1,5 miljoniem, taču produkcijas pieaugums bija tikai 20 %.

Palāta revidēja, kā noritēja piena kvotu noteikšanas process jaunajām dalībvalstīm², un šo valstu izveidotās struktūras Kopienas sistēmas piemērošanai. Revīziju veica Komisijā un astoņās jaunajās Centrāleiropas un Austrumeiropas dalībvalstīs, kuras saražo 99 % no desmit jauno dalībvalstu piena produkcijas.

Jaunajām dalībvalstīm piešķirtās piegādes kvotas bija aplēstas tuvu reālajām vajadzībām. Taču tiešās tirdzniecības kvotas, kuru noteikšanai izmantoja visai aptuvenus statistikas datus, bija daudzkārt par lielu. Pirmā kvotas gada laikā jaunās dalībvalstīs izlietoja caurmērā mazāk nekā 40 % no tiešās tirdzniecības kvotas.

Palāta uzskata, ka kopumā jaunās dalībvalstīs ir izveidojušas atbilstīgas struktūras un ir pielikušas ievērojamas pūles, lai pārvaldības un kontroles sistēmas varētu sākt darboties noteiktajā termiņā. Tomēr revīzijas laikā atklājās, ka šīm sistēmām ir nepieciešami dažādi uzlabojumi, kas ir atšķirīgi katrā dalībvalstī. Palāta ir formulējusi apsvērumus attiecībā uz *acquis communautaire* un valsts rezerves pārvaldību, kvotu pārveidošanas noteikumiem un pārbaužu plānošanu un veikšanu.

Palāta konstatēja arī, ka apmēram puse no apmeklēto valstu piensaimniecībām nav ietverta kvotu sistēmā. Tomēr 500 000 piena ražotāju nepiedalīšanās kvotu sistēmā liecina nevis par nespēju to ieviest, bet gan lielā mērā par to, cik nozīmīgu vietu jaunajās dalībvalstīs ieņem daļēji naturālā lauksaimniecība.

**Eiropas Revīzijas palātas Komunikācijas un ziņojumu daļas Preses dienests:
Cour des comptes européenne – Communication et rapports – Service de presse
12, rue Alcide De Gasperi – L - 1615 Luksemburga
Tālr.: (+352) 4398 45224, fakss: (+352) 4398 46233, mobilais tālr.: (+352) 621 55 22 24,
e-pasts: press@eca.europa.eu**

Pirmo triju kvotas gadu rezultāti liecina, ka jaunajās dalībvalstīs turpinās piena nozares pārstrukturēšana. Ražotāji tiem piešķirtās tiešās tirdzniecības kvotas masveidā pārveido piegādes kvotās. Valstu piegādes kvotas tomēr ir gandrīz sasniegušas piesātinājumu, bet Čehijas Republikā, Kiprā un Polijā to pat pārsniedza.

Jaunu dalībvalstu iestāšanās ir paplašinājusi piena un piena produktu tirdzniecību starp ES valstīm. Pretēji dažām prognozēm paplašināšanās nedestabilizēja ES piena tirgu un neizraisīja novirzes budžetā.

Palāta iesaka Komisijai:

- arī turpmāk nodrošināt efektīvu piena kvotu sistēmas ieviešanas un labas pārvaldības uzraudzību līdz 2015. gadam, kad šo sistēmu ir paredzēts atcelt. Komisijai it īpaši ir nepieciešama daudz ticamāka informācija par nozares pārstrukturēšanās procesu;
- aicināt jaunās dalībvalstis pirmām kārtām uzlabot datubāzu uzturēšanu (govju identifikācija, deklarēta piegāde un tiešā tirdzniecība, pārbaūžu rezultāti) un optimizēt sasaistu pārbaudes;
- ņemot vērā sadrumstaloto piena nozares struktūru vairumā jauno dalībvalstu, ļaut valstu atbildīgajām iestādēm variēt uz vietas veicamo pārbaūžu biežumu atkarībā no saimniecību lieluma;
- mudināt dalībvalstis kvotu sistēmas īstenošanas pārbaudes apvienot ar citām KLP pārbaudēm (liellopu identifikācija, tiešie maksājumi, savstarpējā atbilstība);
- mudināt jaunās dalībvalstis ievērot pamatprincipu: ir jāuzskaita viss realizētais piens. Kamēr ir spēkā piena kvotu sistēma, ražotājiem, kuri veic nedeklarētas piegādes vai nedeklarēti nodarbojas ar tiešo tirdzniecību, ir jāsaņem atgādinājums, ka pievienošanās kvotu sistēmai ir obligāta.

Visbeidzot, Palāta uzskata, ka pārspridumiem par to, kādus pielāgojumus varētu veikt kopējā piena tirgus organizācijā un piena kvotu sistēmā, jābūt vērīgiem uz:

- atbalsta un pārejas pasākumiem reģionos, kuros lielākā daļa ražotāju ir mazās saimniecības;
- nepieciešamību noteikt stabilu normatīvo regulējumu un skaidras perspektīvas piena ražotājiem jaunajās dalībvalstīs un viņu mudināšanu veikt ieguldījumus, lai nodrošinātu darbības dzīvotspēju.

Īpašais ziņojums Nr. 4/2008

<http://eca.europa.eu/portal/pls/portal/docs/1/1219543.PDF>

¹ Šā informatīvā izklāsta vienīgais mērķis ir sniegt kopsavilkumu. Revīzijas palātas pieņemtais Īpašais ziņojums ir pieejams Palātas tīmekļa vietnē (<http://www.eca.europa.eu>) un drīzumā tiks publicēts "Eiropas Savienības Oficiālā Vēstneša" C sērijā.

² Kvotu sistēma piešķir katrai dalībvalstij divus valsts references daudzumus: vienu piena piegādēm pienotavām un otru — piena un piena produktu tiešajai tirdzniecībai. Ja pārsniedz vienu vai otru kvotu, Kopienas budžetā no dalībvalsts iekasē maksājumu.

Eiropas Revīzijas palātas Komunikācijas un ziņojumu daļas Preses dienests:
Cour des comptes européenne – Communication et rapports – Service de presse
12, rue Alcide De Gasperi – L - 1615 Luksemburga
Tālr.: (+352) 4398 45224, fakss: (+352) 4398 46233, mobilais tālr.: (+352) 621 55 22 24,
e-pasts: press@eca.europa.eu